

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2025-09-29

Ärendenummer
NV-25-033812

Waldén, Emelie
Tel: 010-698 11 09
Emelie.Walden
@naturvardsverket.se

Enligt sändlista

Utlisning av skivrarstöd för ansökan till EU:s miljöfond LIFE 2026

Nu är det möjligt att söka skivrarstöd från Naturvårdsverket för att ta fram en ansökan inom området natur och biologisk mångfald till EU:s LIFE-program under ansökningsåret 2026.

Skicka ansökan till registrator@naturvardsverket.se, ange referensnummer NV-25-033812.

Ansökan ska ha inkommit till registrator senast den 1 december 2025

Vad kan du söka för?

Inom delprogrammet *Natur och Biologisk mångfald* i LIFE-programmet kan man få stöd för finansiering av åtgärder som bidrar till att uppnå mål enligt EU:s naturvårdslagstiftning, särskilt art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet. Det kan t.ex. gälla restaureringsåtgärder i Natura 2000-områden, arbete för särskilt hotade livsmiljötyper (naturtyper) eller arter som omfattas av direktiven, åtgärder för pollinatörer eller andra åtgärder som bidrar till att uppnå EU:s mål för biologisk mångfald. Naturvårdsverket vill uppmuntra länsstyrelser och andra statliga organisationer att söka medel från LIFE-programmet för projekt som bidrar till att uppfylla myndighetens uppdrag, att genomföra åtgärder för värdefull natur.

Det finns två typer av projekt som man kan söka med koppling till biologisk mångfald. Dels standardprojekt (Standard Action Project, SAP), dels strategiska naturprojekt (Strategic Nature Project, SNaP). SAP motsvarar den mer vanligt förekommande typen av LIFE-projekt, med fokus på konkret genomförande av åtgärder. SNaP ska vara mer långsiktiga och strategiska projekt och måste bygga på fastställda planer för biologisk mångfald kopplade till EU:s åtaganden.

För mer information om EU:s kriterier för vad ett LIFE-projekt kan innehålla, besök EU:s hemsida om LIFE: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life_en

Innan ansökan om skivrarstöd skickas in rekommenderas att sökanden nogga läser igenom LIFE-programmets generella villkor och prioriteringar.

Tidplan

EU-kommissionen har ännu inte gått ut med någon information om tidplanen för 2026 års ansökningar, men det är troligt att tidsplanen blir lik den under 2025. Tidsplanen skiljer sig åt mellan standardprojekt (SAP), där ansökan sker i ett steg, och strategiska naturprojekt (SNaP), där ansökan sker i två etapper.

För SAP och SNaP skedde utlysningen för 2025 i april. Ansökningar för SAP skulle lämnas in i september 2025. För SNaP skulle konceptansökningar lämnas in i september 2025 och fullständiga ansökningar i mars 2026. Tidplanerna innebär att ansökningsskrivandet behöver ha kommit en bra bit på väg redan innan den formella utlysningen sker.

Villkor för skrivarstöd

Projekt som ansöker om skrivarstöd för att ta fram en LIFE-ansökan behöver kunna uppfylla EU:s grundläggande krav för LIFE *Natur och Biologisk mångfald*. Naturvårdsverket kan ge stöd till projekt inom LIFE *Natur och Biologisk mångfald* som fokuserar på åtgärder som täcks av regleringsbrevet under anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur. Kopplat till LIFE gäller det normalt framför allt skötsel- och restaureringsåtgärder i terrestra miljöer i skyddade områden, särskilt Natura 2000, eller åtgärder för hotade arter som omfattas av EU:s naturvårdsdirektiv. För projekt som i huvudsak avser åtgärder i sötvattenmiljöer eller i marina miljöer, hänvisas till Havs- och vattenmyndigheten.

För att skriva en SAP- eller SNaP-ansökan kan skrivarstöd beviljas för projekt kopplade till utlysningen 2026.

Ett villkor för att Naturvårdsverket ska betala ut skrivarstödet är att den sökande har skickat in en fullständig ansökan som uppfyller EU-kommissionens grundläggande kvalitetskriterier inom utsatt tid. Skrivarmedel kan därmed endast beviljas till projektidéer som bedöms redo att påbörja ansökningsförfarandet till EU. Skrivarstödet betalas ut i efterskott.

Att Naturvårdsverket beviljar skrivarstöd till projektidén innebär inte per automatik att Naturvårdsverket blir medfinansiär i den slutliga LIFE-ansökan. Eventuell medfinansiering måste förankras med Naturvårdsverket i ett mycket tidigt skede. Om man söker skrivarmedel och även tänker sig medfinansiering av själva projektet, ska de preliminärt uppskattade medfinansieringsbehoven därför också beskrivas redan i skrivarmedelsansökan. Även Naturvårdsverkets eventuella medverkan i projektet som partner ska förankras med Naturvårdsverket i ett mycket tidigt skede.

Vad ska ingå i ansökan om skrivarmedel?

Naturvårdsverket uppmuntrar sökanden att på ett strukturerat sätt beskriva hur man har genomfört en behovsanalys av projektidén och på vilket sätt de olika åtgärderna är av betydelse för ett framgångsrikt projekt. Det är även viktigt att tydligt beskriva åtgärdernas förväntade resultat i relation till projektets målsättning och motivera projektet utifrån LIFE-programmets och Naturvårdsverkets krav och prioriteringar.

Ansökan ska innehålla svar på samtliga frågor nedan:

1. *Syfte*: Vad är projektets syfte och mål? Beskriv hur projektet kopplar till LIFE-programmets krav och prioriteringar.
2. *Hotbild*: Vilken hotbild eller vilka problem ska projektet åtgärda?
3. *Åtgärder och dess effekter*: Vilka åtgärder ska undanröja hot och problem (enligt punkt 2 ovan)? Beskriv ungefärlig omfattning av åtgärderna så långt möjligt (t.ex. ungefärlig areal livsmiljötyp/naturtyp som omfattas) och beskriv resultatet (d.v.s. den effekt) som respektive åtgärd förväntas ge. Där det är aktuellt, beskriv hur effekterna av olika åtgärder är relaterade till varandra.
4. *Var*: Vilket geografiskt område omfattar projektet? Motivera den ekologiska relevansen av valt område. Om ansökan planeras omfatta åtgärder i områden som inte ingår i Natura 2000-nätverket ska det framgå vilka dessa områden är och hur det tänkt motiveras utifrån LIFE-programmets krav och prioriteringar.
5. *Metoder*: Kommer de metoder ni använder att vara etablerade och tillämpas enligt bästa tillgängliga praxis eller kommer ni att testa nya metoder och/eller utveckla befintliga metoder vidare?
6. *Projektperiod*: Hur länge ska projektet pågå?
7. *Projektbudget och medfinansiering*: Ange preliminär projektbudget och omfattning på eventuell medfinansiering som önskas från Naturvårdsverket.
8. *Partners och samverkan*: Beskriv hur partners i projektet valts ut och vilken samverkan som behöver bedrivas i relation till de behov som finns för att nå projektets mål.
9. *Ansvarsförhållanden*: Ange vem som är projektägare, eventuella medsökande och andra viktiga deltagare i projektet (medfinansiärer m.m.). Innan skivastödsansökan skickas in bör projektet vara förankrat med respektive medsökande.
10. *Markinköp/intrångsansättning*: Omfattar projektet någon form av markinköp/intrångsansättning knuten till områdesskydd?
11. *Investeringar*: Omfattar projektet några investeringar i Naturvårdsverkets fastigheter, t.ex. byggnation/restaurering av anläggningar?
12. *Juridiska processer*: Är någon åtgärd i projektet beroende av juridiska processer t.ex. vattendomar, ändringar av dikesföretag eller förhandlingar om reservatsbildning?
13. *Uppföljning*: Hur kommer ni att följa effekterna långsiktigt efter projektets slut? Hur kommer ni att säkra förvaltningen av uppnådda resultat långsiktigt, t.ex. skötsel av restaurerade marker?
14. *Summa*: Hur mycket skrivarmedel ansöker ni om?

En lämplig omfattning på ansökan om skivrarstöd är cirka fyra sidor. Avsikten är att vi ska få en uppfattning om projektets mål, omfattning och upplägg. De uppgifter ni anger är inte bindande men större ändringar ska förankras hos Naturvårdsverket i god tid innan ansökan skickas in.

Utvärdering av skrivarmedelsansökningar

Naturvårdsverket bedömer projektiden och ansökan utifrån de frågor som listas ovan och efter följande generella kriterier:

- Hur väl projektiden uppfyller LIFE-programmets krav och prioriteringar, dvs. med hänsyn till chansen att projektet beviljas stöd på EU-nivå.
- Hur väl projektiden stämmer överens med Naturvårdsverkets prioriteringar av åtgärder för värdefull natur. Se bland annat reviderat förslag till *Prioriterad åtgärdsplan för Natura 2000 (PAF) för år 2021–2027*¹.
- Projektets kostnadseffektivitet (samlade naturvårdsnytta i förhållande till kostnaden).
- Projektets samordningsvinster av att genomföra åtgärderna samlat och möjligheterna till kompetens- och kapacitetsbyggande.
- Planering och förankring, om det är rimligt att LIFE-ansökan blir klar i tid.
- Behov av medfinansiering.

Prioriteringar

Naturvårdsverket stödjer i första hand projekt som gör prioriterade insatser för att bibehålla eller förbättra bevarandestatusen för arter och livsmiljötyper (naturtyper) listade i EU:s två naturvårdsdirektiv (art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet) inom nätverket Natura 2000, i linje med Sveriges och EU-kommissionens prioriteringar. Observera att en uppdaterad rapportering av bevarandestatus sker under 2025².

Med utgångspunkt i bland annat PAF, välkomnar Naturvårdsverket särskilt ansökningar med t.ex. följande inriktningar:

- Restaurering av ängar, i synnerhet om de har påtagliga artvärden (6510, 6520, 6530, del av 6410, 1330, 1630).
- Restaurering av naturbetesmarker (6210, 6230, 6270) och strandbetesmarker (1330, 1630, 6410).
- Restaurering och återinförande av bete i trädklädda betesmarker (9070), och delar av ädellövrika skogar (del av 9020, 9160).
- Restaurering av vegetationsfattiga marker/substratmark (21xx, 23xx, 6120).
- Restaurering av ekskog (9160, 9190), annan ädellövskog (9020, 9180) och svämskogar (91E0, 91F0).

För arter som omfattas av art- och habitatdirektivet prioriteras arter med inte gynnsam bevarandestatus (U1 och U2), i synnerhet arter med dålig bevarandestatus och negativ trend (U2-) både på EU-biogeografisk och på

¹ PAF: <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/slutredovisade-regeringsuppdrag/prioriterad-atgardsplan-for-natura-2000-ar-2021-2027>

² Mer läsning: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/biologisk-mangfald/vart-arbete-med-biologisk-mangfald/rapportering-av-status-for-arter-och-livsmiljotyper/>

nationell biogeografisk nivå. För fåglar som omfattas av fågeldirektivet prioriteras arter som är prioriterade för LIFE-projekt enligt ORNIS-kommittén. Ytterligare prioritering kan ges om arterna också ingår i Åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper.

Vid prioriteringarna kommer Naturvårdsverket även att beakta de utfästelser Sverige gjort i maj 2023 kopplat till mål 1 och mål 2 i EU:s strategi för biologisk mångfald och där dessa ännu inte uppnåtts (se mer information via denna länk <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/skyddad-natur/mal-for-skyddad-natur/>).

Den sökande ska förhålla sig till Naturvårdsverkets vägledningar om förvaltning av livsmiljötyper (naturtyper) och arter och hålla sig inom en relevant ekologisk skala.

Icke beslutade Natura 2000-objekt

Naturvårdsverket avråder från att inkludera åtgärder kopplade till:

- Föreslagna Natura 2000-områden som inte är beslutade av regeringen.
- Föreslagna utvidgningar av Natura 2000-områden som inte är beslutade av regeringen.
- Förekomst av arter eller livsmiljötyper (naturtyper) i Natura 2000-områden som inte är beslutade av regeringen.

Skälet är att samtliga beslut om objekt, utvidgningar och artförekomster fattas av regeringen. Vid bedömningen av om ett LIFE-projekt ska beviljas eller inte, ställer LIFE-utvärderarna ofta krav på att de områden och artförekomster som ingår ska vara utpekade inom Natura 2000, och att de som inte ännu är det kommer att vara beslutade inom projektperioden eller kort därefter.

Naturvårdsverket kan inte lova i en ansökan att beslut kommer att fattas inom projektperioden eller överhuvudtaget. Om den sökande ändå väljer att inkludera åtgärder för sådana objekt och artförekomster, får man räkna med att de inte är bidragsberättigade. Om man har fått bidrag för åtgärder i objekt som inte blivit beslutade finns risk att man blir återbetalningsskyldig.

Ett undantag från ovanstående principer är om områdena utgörs befintliga skyddade områden enligt nationella regelverk, och omfattar miljöer som finns på EU:s rödlista för naturtyper, och där har bedömts ha status EN eller CR. Sådana områden kan vara förenliga med ansökan om LIFE-medel.

Beslut om denna skrivelse har fattats av enhetschefen Ulrica Swärd efter föredragning av handläggaren Emelie Waldén.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Ulrica Swärd

Emelie Waldén

Sändlista:

Samtliga länsstyrelser

Skogsstyrelsen

Jordbruksverket

Havs- och vattenmyndigheten

SLU